

Lausunto

28.08.2024

Asia: VN/1514/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO 28.08.2024

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta (VN/1514/2022)

Nykarleby Kraftverk Ab kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksista. Sähkömarkkinalain nykyiset muutosehdotukset perustuvat pääosin jo vuonna 2018 loppuraporttinsa jättäneen Älyverkkotyöryhmän ehdotuksiin. Toimintaympäristö on muuttunut kuuden vuoden aikana ja tulee luonnollisesti muuttumaan tulevien vuosien aikana koska uusiutuva tuotanto ja sähkövarastot lisääntyvät koko ajan. On siis perusteltua pohtia, onko yli kuusi vuotta vanhat suositukset vielä niin ajankohtaisia ja kustannustehokkaita että ne voidaan viedä lainsäädäntöön sellaisinaan?

Yhteislaskutus (105 i §, 105 j §)

Yhteislaskutus on ajatuksena ymmärrettävä, mutta haastava toteuttaa kustannustehokkaasti. Pienessä jakeluverkkoyhtiössä ovat kaikki muutokset laskutusjärjestelmiin kalliimpia asiakkaille suhteessa suurempiin yhtiöihin.

Lakiehdotuksen mukaan tulee luoda vakuusmenettely myyntiyhtiön ja verkkoyhtiön välille. Näkemyksemme mukaan tämä menettely tulisi luoda valmiiksi ja määritellä laissa samalla kun yhteislaskutus astuu voimaan.

Myyntiyhtiöt toimivat kilpailulla alalla matalin myyntikattein. Tämä myyntikate suhteessa siirtomaksuun veroineen on hyvin pieni. Ohessa esimerkki omasta hinnoittelustamme.

	Sähkömyynti / pörssituote	Sähkönsiirto/yksiaikatuote
3*25A kuluttuja, 12000 kWh/vuosi		
kk-maksu	2,25 €/kk	15,52 €/kk
Marginaali	0,45 c/kWh	-
Kulutusmaksu	pörssi	4,38 c/kWh
Sähkövero	-	2,79 c/kWh
Yhteensä vuodessa	54 € sis alv + pörssi	n.1046 € sis alv ja svero.

Esimerkistä näky, että myyntiyhtiölle kertyvä marginaali on luokkaa 20 kertaa pienempi kuin verkkoyhtiön samasta myynnistä kertyvä liikevaihto. Jos tähän vielä lisätään myyntiyhtiön pörssistä hankkima sähkö (esim 6,0 c/kWh sis alv) = 720 €. On marginaalin suhde pyöritettävään liikevaihtoon luokka yhden suhde kolmeenkymmeneen. Eli yksi maksamaton asiakas vastaisi kolmenkymmen asiakkaan tuottamaa marginaalia sähkömyyjälle. Näitä lukuja tarkastelemalla huomaa nopeasti, että myyntiyhtiön riski kasvaa merkittävästi. Myöskään vakuusmenettelyn luominen ei tule olemaan yksinkertaista eikä edullista ottaen huomioon sähkönsiirron puolella liikkuvat merkittävät rahamäärät, josta verojen osuus on noin 40% (alv + sähkövero).

Avoimia kysymyksiä liittyen yhteislaskutukseen

1. Laskun ulkonäkö - Yksi koontilasku ja kaksi täysin eri näköistä liitettä, yksi myyjältä ja yksi verkolta?
2. Onko verkkoyhtiöllä yhteislaskutustapauksessa mahdollista tiedottaa asiakkaitaan laskutuksen yhteydessä?
3. Lopullinen vastuu sähköveron tilittämisestä valtiolle? Onko vastuu jatkossa verkkoyhtiöllä tai myyntiyhtiöllä?
4. Maksamattomien laskujen perintä tapauksessa, jossa asiakas tekee osasuorituksen. Ovatko nämä rahat myyntiyhtiön, verkkoyhtiön tai valtion (alv ja sähkövero)?
5. Myyntiyhtiön konkurssi ei ole tänä päivänä mahdottomuus. Kuka vastaa tällöin verkkoyhtiön ja valtion saamisista? Mikäli konkurssipesällä ei ole riittävästi varoja, miten velkojat priorisoidaan (sähköpörssi, verkkoyhtiö, valtio)?

6. Tarvittavien järjestelmä- ja menetelmämuutosten vaatimia aika ja kustannukset?

Olemme tietoisia siitä, että nykyinen menettely ei ole tasapuolinen koska kaltaisemme yritykset pystyvät toimittamaan yhteislaskun, mikäli asiakas ostaa sähkönsä meiltä. Mutta muilla myyntiyhtiöllä ei ole samaa mahdollisuutta.

Tilanteen korjaamiseksi ehdotamme seuraavaa:

A) Kaksi erillistä laskua pakolliseksi kaikille toimijoille. Olisi tasapuolista ja muutoksia ei tarvitsisi lainkaan tehdä nykyisiin järjestelmiin. Myyntiyhtiön riskit pysyisivät halussa eikä turhaan luotaisi kalliita vakuusmenettelyjä, joiden hinnan sähköasiakas kuitenkin lopulta maksaa.

B) Mahdollisen yhteislaskutuksen suorittaa jokin kolmas osapuoli (esim. rahoituslaitos), joka samalla voisi yhteislaskuttaa muita asiakkaita haluamia toistuvia palveluita kuten esimerkiksi kaukolämmön ja veden. Asiakas voisi tällöin maksaa tasaisen kuukausierän joka kattaisi sähköä useamman palvelun. Mahdolliset vakuusjärjestelyt voisi rahoituslaitos tarvittaessa hoitaa suoraan asiakkaan kanssa.

Jakelumaksujen rakenteiden yhtenäistäminen ja tehotariffit (54 §)

Energiavirastolle tulee antaa nykyistä vapaammat kädet kehittää tulevia siirtotariffeja. Nykyinen valvonta perustuu voimassa olevaan lakiin ja tekee kehittämisen ja uuden kokeilemisen haastavaksi. Verkkoyhtiöllämme on omakantaista kokemusta asiasta.

Olemme perinteisesti pystyneet pitämään kiinteät siirtomaksomme matalina koska energiakulutus on ollut alueellamme suurta. Elinkeinoelämän rakennemuutoksen takia on energiakulutus laskussa ja joudumme ensisijaisesti korottamaan kiinteitä maksujamme ja sen jälkeen ottamaan tehotariffit käyttöön. Mutta nykyisen säädösten mukaan emme saa korottaa perusmaksujamme yhtä paljon kuin yhtiöt, joilla on jo entuudestaan huomattavasti korkeampi perusmaksu. Suomen kaksi kalleimmasta päästä olevaa verkkoyhtiötä saavat sallitusti, ottaen huomioon voimassa olevan 8 % korotuskaton, nostaa 3*25A,1000 KWh/v tyyppi asiakkaan vuosittaisesta kokonaismaksuaan 500 eurosta 540 euroon (+40€), mutta Nykarleby Kraftverk saa nostaa ainoastaan 246 eurosta 266 euroon (+20€). Olemme keskustelleet asiasta Energiaviraston kanssa, mutta vastaus on ollut tähän asti se, että meidän on toimittava korotuskaton alla ja se johtaa yllä kuvatuun mukaiseen tilanteeseen.

Peräänkuulutamme siis huomattavasti nykyistä enemmän dynamiikkaa tariffien kehittämiseen.

Nykyisestä Sähkömarkkinalain muutosehdotuksesta puuttuvat asiat

Haluamme lopuksi nostaa esille kaksi asiaa, jotka muodostuvat meille entistä haasteellisemmiksi hajautetun tuotannon lisääntyessä maaseutuverkossamme.

A) Oikeus liittää 2 MW tuotantolaitos ilman liittymismaksua

Jos 2MVA tuotantolaitos rakennetaan niemennokkaan, joka sijaistee kymmenien km päässä sähköasemalta joudumme vahvistamaan omalla, tai siis asiakkaidemme, kustannuksella sähköverkkoa koko tuon osuuden. Kustannus voi helposti olla luokkaa 0,6 M€ joka vastaa noin puolta vuosittaisesta investointibudjetistamme.

B) 0,7 €/MWh maksimi siirtotariffi tuotannolta

Lain mukaan saamme periä enintään 0,7 €/MWh siirtomaksua tuotannolta. Summa on ollut sama jo yli kymmenen vuotta. 110 kV alueverkko, johon oma 20 kV verkkomme on liittynyt, perii tällä hetkellä 0,96 €/MWh tuotannolta. Mikäli tuotanto lisääntyy nykyistä vauhtia verkossamme, olemme kohta tilanteessa, jossa vahvistamme verkkoa kuluttaja-asiakkaiden rahoilla (Kts kohta A) ja maksamme alueverkolle enemmän kuin saamme tuottajalta periä. Asia on haasteellinen meille koska jakeluverkkomme tehontarve kesällä on vain luokkaa 5 MW ja verkkoomme on jo liitetty 6,5 MW edestä vesivoimaa

Kunnioitavasti,

Tony Eklund, tj

Nykarleby Kraftverk Ab

050 357 33 93

Eklund Tony
Nykarleby Kraftverk Ab